

ΒΙΛΧΕΛΜ ΡΑΪΧ

Ακου, άνθρωπάκο!

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ:

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΟΡΤΩ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

ΑΡΗΣ ΔΗΜΟΚΙΔΗΣ

ΑΚΟΥ,
ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ!

ΣΕΙΡΑ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Συγγραφέας και τίτλος πρωτοτύπου:
Wilhelm Reich, *Rede an den kleinen Mann!*

Greek translation copyright © 2014
by The Wilhelm Reich Infant Trust
Original German text, *Rede an den kleinen mann*
copyright © 1973 by The Wilhelm Reich Infant Trust
English language translation by Ralph Manheim
Illustrations by William Steig
English language translation
copyright © 1974 by The Wilhelm Reich Infant Trust

Earlier English language translation by Theodore P. Wolfe
Illustrations and Earlier English translation © 1948
The Orgone Institute Press Inc.
Copyright renewed © 1976 by the Wilhelm Reich Infant Trust
Published by arrangement with Farrar, Strauss & Giroux,
LLC, New York.
All rights reserved

Παραγωγή: ΜΙΝΩΑΣ Α.Ε.Ε.
1η έκδοση: Μάρτιος 2014

Μετάφραση: Αύγουστος Κορτώ
Επιμέλεια κειμένου: Γιώργος Διαμάντης
Σελιδοποίηση – Σχεδιασμός εξωφύλλου: Ιάκωβος Ψαρίδης

Copyright © για την παρούσα έκδοση:
Εκδόσεις ΜΙΝΩΑΣ
Τ.Θ. 504 88, 141 10 Ν. Ηράκλειο, ΑΘΗΝΑ
τηλ.: 210 27 11 222 – fax: 210 27 11 056
www.minoas.gr • e-mail: info@minoas.gr

ISBN 978-618-02-0183-3

ΒΙΛΧΕΛΜ ΡΑΪΧ

ΑΚΟΥ, ΑΝΘΡΩΠΑΚΟ!

Μετάφραση:
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΟΡΤΩ

Πρόλογος:
ΑΡΗΣ ΔΗΜΟΚΙΔΗΣ

– Θεέ μου!

Ο έρωτας, η εργασία και η γνώση είναι
οι αστείρευτες πηγές της ζωής· αυτές
που πρέπει να την κυβερνούν.

Βίλχελμ Ράιχ

Όταν ο Ράιχ έγραψε το *Άκου, Ανθρωπάκο!* το 1945, δεν αποσκοπούσε στην έκδοσή του. Έγραψε αυτό το καυστικό κείμενο «για να κερδίσει για λογαριασμό του ερευνητή και του στοχαστή το δικαίωμα στην προσωπική αντίδραση» και για να φανερώσει στον μέσο άνθρωπο ότι σφυρηλατεί τις ίδιες του τις αλυσίδες δεχόμενος ανεπιφύλακτα τις επικρατούσες νόρμες. Ο συγγραφέας καταδεικνύει με έμφαση ότι το τίμημα της αδράνειας είναι η τυραννία, ο πόλεμος και μια στρεβλή και στερημένη σεξουαλική ζωή, και προτρέπει τον μέσο άντρα και τη μέση γυναίκα να αναλάβουν την προσωπική τους ευθύνη για τον εαυτό τους και για τα παιδιά τους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το *Άκου, Ανθρωπάκο!* δεν είναι επιστημονικό εγχειρίδιο, αλλά ανθρώπινο. Γράφτηκε το καλοκαίρι του 1945 για τα Αρχεία του Ινστιτούτου Οργάνης χωρίς την πρόθεση να εκδοθεί. Ήταν απότοκο των εσωτερικών διεργασιών και συγκρούσεων ενός φυσικού επιστήμονα και γιατρού που παρατηρούσε επί δεκαετίες, αρχικά με αφέλεια, στη συνέχεια με έκπληξη και τελικά με τρόμο, το τι κάνει ο απλός μέσος Ανθρωπάκος στον εαυτό του· το πώς υποφέρει και επαναστατεί· το πώς σέβεται τους εχθρούς του και καταστρέφει τους φίλους του· το πώς, κάθε φορά που αποκτά εξουσία ως «αντιπρόσωπος του λαού», κάνει κατάχρηση αυτής της εξουσίας και συμπεριφέρεται πιο βάνουσα απ' ό,τι το προηγούμενο καθεστώς, όπου ο Ανθρωπάκος υπέφερε στα χέρια των σαδιστών της άρχουσας τάξης.

Αυτός ο «λόγος» προς τον Ανθρωπάκο αποτέλεσε τη σιωπηλή απάντηση στο κουτσομπολιό και στη δυσφήμιση. Επί δεκαετίες η συναισθηματική πανούκλα προσπάθησε επανειλημμένα να καταπνίξει την έρευνα της οργάνης (προσέξτε: όχι να αποδείξει ότι είναι λαθεμένη, αλλά να την καταστρέψει μέσω συκοφαντιών). Η οργονική έρευνα έχει τεράστια ευθύνη απέναντι στην

ανθρώπινη ζωή και την υγεία. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί την έκδοση αυτού του «λόγου» ως ιστορικού τεκμηρίου. Κρίθηκε αναγκαίο να γνωρίσει ο απλός άνθρωπος τι συμβαίνει σε ένα επιστημονικό εργαστήριο, αλλά και να μάθει πώς τον βλέπει ένας έμπειρος ψυχίατρος. Πρέπει να μάθει να αναγνωρίζει την πραγματικότητα, διότι μόνο έτσι θα μπορέσει να καταστείλει το καταστροφικό του πάθος για εξουσία. Πρέπει κάποιος να του μιλήσει ξεκάθαρα για τις ευθύνες που φέρει όταν δουλεύει, αγαπά, μισεί, κουτσομπολεύει. Πρέπει να συνειδητοποιήσει με ποιον τρόπο γίνεται φασίστας. Αυτός που μάχεται για την προάσπιση της ζωής και για την προστασία των παιδιών πρέπει να εναντιώνεται σε κάθε μορφή φασισμού. Όχι επειδή οι φασίστες του σήμερα, όπως και οι φασίστες του παρελθόντος, ασπάζονται μια φονική ιδεολογία, αλλά επειδή ο φασισμός μετατρέπει έξυπνα και υγιή παιδιά σε ανάπηρους, ηθικά αποβλακωμένους ανθρώπους και άψυχα στρατιωτάκια. Διότι με τον φασισμό το κράτος υπερτερεί των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το ψέμα υπερτερεί της αλήθειας, ο πόλεμος υπερτερεί της ζωής. Διότι τα παιδιά και η προστασία της ζωής μέσα τους παραμένουν η μοναδική μας ελπίδα. Ο εκπαιδευτικός και ο γιατρός έχουν ένα και μοναδικό καθήκον: απέναντι στη ζωή του παιδιού και στον ασθενή. Όσο τηρείται αυτό το καθήκον, ακόμα και τα μεγάλα ζητήματα της «εξωτερικής πολιτικής» μπορούν να επιλυθούν με απλό τρόπο.

Ο «λόγος» αυτός δεν υπονοεί ότι θα πρέπει να απο-

τελέσει το μοντέλο της ύπαρξης του καθενός. Περιγράφει τις αναταράξεις της συναισθηματικής ζωής ενός παραγωγικού, ευτυχισμένου ατόμου. Δεν επιδιώκει να κερδίσει ή να πείσει κανέναν. Αποτυπώνει την εμπειρία με τον ίδιο τρόπο που ένας πίνακας απεικονίζει μια καταιγίδα. Δεν είναι απαραίτητο να αρέσει στον αναγνώστη. Μπορεί να τον διαβάσει, μπορεί και όχι. Δεν περιέχει προγράμματα ή στόχους. Το μόνο που επιδιώκει είναι να εξασφαλίσει για τον ερευνητή και τον στοχαστή το δικαίωμα στην προσωπική έκφραση, το οποίο ποτέ κανείς δεν αρνήθηκε στον ποιητή ή τον φιλόσοφο. Αποτελεί διαμαρτυρία ενάντια στην κρυφή και ύπουλη πρόθεση της συναισθηματικής πανούκλας να εκτοξεύσει από ασφαλή απόσταση τα δηλητηριώδη της βέλη στον σκληρά εργαζόμενο ερευνητή. Καταδεικνύει τι είναι η συναισθηματική πανούκλα, πώς λειτουργεί και με ποιον τρόπο αναστέλλει την πρόοδο. Μαρτυρά επίσης την εμπιστοσύνη στους τεράστιους ανεκμετάλλετους θησαυρούς που βρίσκονται θαμμένοι στα βάθη της ανθρώπινης φύσης και είναι διαθέσιμοι να τεθούν στην υπηρεσία της εκπλήρωσης της ανθρώπινης ελπίδας.

Όποιος διαθέτει ζωή είναι αφελής και καλόπιστος στις ανθρώπινες και κοινωνικές συναναστροφές του και ως εκ τούτου, υπό τις παρούσες συνθήκες, βρίσκεται σε κίνδυνο. Υποθέτει ότι και οι συνάνθρωποί του τηρούν τους νόμους της ζωής και είναι καλόψυχοι, ευγενικοί και δοτικοί. Αυτή η φυσική πρωταρχική συμπεριφορά, η συμπεριφορά ενός υγιούς παιδιού ή

ενός πρωτόγονου ανθρώπου, καθίσταται ο μεγαλύτερος κίνδυνος στον αγώνα για την ορθολογική τάξη της ζωής από τη στιγμή που υφίσταται η συναισθηματική πανούκλα. Διότι αυτός που έχει προσβληθεί από την πανούκλα αποδίδει και στους συνανθρώπους του τα χαρακτηριστικά των δικών του σκέψεων και πράξεων. Ο καλόψυχος άνθρωπος θεωρεί ότι όλοι είναι καλοί και λειτουργεί αναλόγως. Ο προσβεβλημένος από την πανούκλα αντίστοιχα θεωρεί ότι όλοι λένε ψέματα, εξαπατούν, κλέβουν και ορέγονται την εξουσία. Είναι ολοφάνερο λοιπόν ότι όσοι διαπνέονται από ζωή μειοεκτούν και διατρέχουν κίνδυνο.

Αυτό ίσχυε πάντοτε. Ήρθε η ώρα οι ζωντανοί να γίνουν σκληροί όταν απαιτείται σκληρότητα στον αγώνα για την ασφάλεια και την ανάπτυξη. Πράττοντας έτσι, δεν θα χάσουν την καλοσύνη τους αν μείνουν σθεναρά πιστοί στην αλήθεια. Υπάρχει ελπίδα στο γεγονός ότι ανάμεσα σε εκατομμύρια αδάμαστους και έντιμους ανθρώπους ελάχιστοι είναι οι άνθρωποι που φέρουν την πανούκλα, οι οποίοι προξενούν καταστροφική βλάβη, ξυπνώντας τα σκοτεινά και επικίνδυνα ένστικτα στην ψυχή των θωρακισμένων ατόμων που αποτελούν την πλειοψηφία, και τους οδηγούν σε οργανωμένες πολιτικές δολοφονίες. Υπάρχει μονάχα ένα αντίδοτο για τα μικρόβια της συναισθηματικής πανούκλας που πλήττει τις μάζες: η αίσθηση της ζωής. Η ζωή δεν αποζητά εξουσία, αλλά τον κατάλληλο ρόλο της στον ανθρώπινο βίο. Βασίζεται στους τρεις πυλώνες της αγάπης, της

εργασίας και της γνώσης. Αυτός που έχει καθήκον να προστατέψει τους ζωντανούς από τη συναισθηματική πανούκλα πρέπει να μάθει να μεταχειρίζεται το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου για το καλό, τουλάχιστον το ίδιο επιδέξια όπως η συναισθηματική πανούκλα το μεταχειρίζεται για την επίτευξη των διαβολικών της στόχων. Από τη στιγμή που παραχωρούνται ίσα δικαιώματα στην έκφραση της γνώμης, η λογική πρέπει επιτέλους να επικρατήσει. Αυτή είναι μια πολύ σημαντική ελπίδα.

*Είσαι ένας «Ανθρωπάκος»,
ένας «Κοινός Άνθρωπος».*

Σε αποκαλούν «Ανθρωπάκο», «Κοινό Άνθρωπο». Λένε ότι ξεκίνησε μια νέα εποχή, η «Εποχή του Κοινού Ανθρώπου».

Δεν το λες εσύ αυτό, Ανθρωπάκο. Το λένε αυτοί, οι αντιπρόεδροι των μεγάλων εθνών, οι αυτόκλητοι εργατοπατέρες, οι μετανοημένοι γιοι των αστών, οι πολιτικοί και οι φιλόσοφοι. Σου δίνουν το μέλλον σου, αλλά δεν δίνουν δεκάρα για το παρελθόν σου.

Είσαι κληρονόμος ενός αποκρουστικού παρελθόντος. Εγώ σου λέω ότι η κληρονομιά σου αυτή είναι ένα εκτυφλωτικό διαμάντι στα χέρια σου.

Κάθε γιατρός, τσαγκάρης, μηχανικός ή εκπαιδευτικός οφείλει να γνωρίζει τις ατέλειές του αν θέλει να κάνει τη δουλειά του σωστά και να βγάζει τα προς το ζην. Εδώ και μερικές δεκαετίες έχεις αρχίσει να παίζεις καθοριστικό ρόλο σε αυτή τη γη. Το μέλλον της ανθρωπότητας βασίζεται στις σκέψεις σου και στις πράξεις σου. Αλλά οι δάσκαλοι και οι εξουσιαστές σου δεν σου αποκαλύπτουν ποτέ ποιος είσαι και πώς σκέφτεσαι· κανείς δεν τολμά να εκστομίσει τη μόνη κριτική που θα σε καταστήσει ικανό να πάρεις τη μοίρα σου στα χέρια σου. Είσαι «ελεύθερος» μονάχα υπό μία έν-

νοια: ελεύθερος από την αυτοκριτική που θα μπορούσε να σε βοηθήσει να γίνεις κύριος του εαυτού σου.

Ποτέ δεν σε άκουσα να παραπονιέσαι: «Με εξαίρετε ως τον μελλοντικό κυρίαρχο του εαυτού μου και του κόσμου μου, δεν μου λέτε ωστόσο πώς μπορώ να κυριαρχήσω στον εαυτό μου και δεν μου επισημαίνετε τα λάθη των σκέψεων και των πράξεών μου».

Αφήνεις τους ισχυρούς να κατακτούν την εξουσία «στο όνομα και για λογαριασμό του Ανθρωπάκου». Εσύ ο ίδιος όμως παραμένεις σιωπηλός. Παραχωρείς στους ισχυρούς ή σε ανίκανους ανθρώπους με δόλιες προθέσεις το δικαίωμα να σε εκπροσωπούν. Είναι πολύ αργά όμως όταν συνειδητοποιείς ότι σε έχουν εξαπατήσει ξανά και ξανά.

Σε καταλαβαίνω. Σε έχω δει χιλιάδες φορές απογυμνωμένο, ψυχικά και σωματικά, χωρίς μάσκα, χωρίς κομματική ταυτότητα, χωρίς τη «λαϊκότητά» σου. Γυμνό, όπως σε γέννησε η μάνα σου, σαν στρατάρχη με τα σώβρακα κατεβασμένα. Παραπονέθηκες και έκλαψες μπροστά μου, μου μίλησες για τις επιθυμίες σου, μου εξομολογήθηκες την αγάπη σου και τις στεναχώριες σου. Σε ξέρω και σε καταλαβαίνω. Θα σου πω λοιπόν τι είσαι στ' αλήθεια, Ανθρωπάκο, γιατί πραγματικά πιστεύω στο λαμπρό σου μέλλον. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι σου ανήκει. Γι' αυτό πρώτα απ' όλα ρίξε μια ματιά στον εαυτό σου, δες τον όπως πραγματικά είναι. Αφουγκράσου αυτά που κανείς από τους μεγάλους ηγέτες και τους εκπροσώπους σου δεν τολμά να σου πει:

Είσαι ένας «κοινός μικρός άνθρωπος». Φρόντισε να αντιληφθείς το διπτό νόημα αυτών των λέξεων: «μικρός» και «κοινός».

Μην τρέχεις να ξεφύγεις. Βρες τα κότσια να αντικρίσεις τον εαυτό σου!

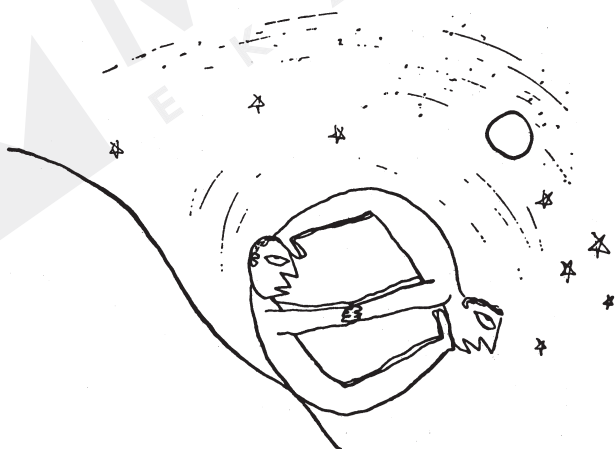
«Με ποιο δικαίωμα μου υπαγορεύεις τι να κάνω;» Βλέπω την απορία στο τρομαγμένο σου βλέμμα. Ακούω την ερώτηση να βγαίνει από το θρασύ σου στόμα, Ανθρωπάκο. Φοβάσαι να αντικρίσεις τον εαυτό σου, φοβάσαι την κριτική, Ανθρωπάκο, όπως φοβάσαι και την εξουσία που σου υπόσχονται. Δεν θα ήξερες πώς να διαχειριστείς αυτή τη δύναμη. Δεν τολμάς καν να σκεφτείς ότι θα μπορούσες να νιώσεις τον εαυτό σου διαφορετικά: ελεύθερο, αντί για υποταγμένο· ανοιχτό, αντί για κρυφίνου· ελεύθερο να αγαπήσει ολοκληρωτικά, όχι σαν τον κλέφτη μέσα στη νύχτα.

Περιφρονείς τον εαυτό σου, Ανθρωπάκο. Λες: «Ποιος είμαι εγώ στο κάτω κάτω για να έχω δική μου άποψη, για να καθορίζω τη ζωή μου και για να διακηρύσσω ότι ο κόσμος είναι κτήμα μου;». Έχεις δίκιο: Ποιος είσαι εσύ για να προβάλλεις αξιώσεις για τη ζωή σου; Θα σου πω εγώ ποιος είσαι:

Διαφέρεις μόνο σε ένα σημείο από τον πραγματικά σπουδαίο άνθρωπο: Ο σπουδαίος άνθρωπος υπήρξε κι αυτός κάποτε ένας πολύ μικρός Ανθρωπάκος, ανέπτυξε όμως μία πολύ σημαντική ικανότητα: Αναγνώρισε τη μικρότητα και τη στενότητα των σκέψεων και των πράξεών του. Υπό την πίεση ενός καθήκοντος που σή-

μαινε πολλά γι' αυτόν έμαθε να βλέπει τι κίνδυνο αποτελούσε η μικρότητα, η μικροπρέπεια του, για την ευτυχία του. Με άλλα λόγια, ο μεγάλος άνθρωπος ξέρει πότε και με ποιον τρόπο είναι μικρός. Ο Ανθρωπάκος δεν γνωρίζει ότι είναι μικρός και φοβάται να το μάθει. Συγκαλύπτει τη μικρότητα και τη στενομουαλιά του με ψευδαισθήσεις ισχύος και μεγαλείου, την ισχύ και το μεγαλείο άλλων. Είναι υπερήφανος για τους μεγάλους στρατηγούς του, αλλά όχι για τον εαυτό του. Θαυμάζει τις σκέψεις των άλλων, αλλά όχι τις δικές του. Όσο λιγότερο καταλαβαίνει κάτι, τόσο περισσότερο το πιστεύει, ενώ δεν πιστεύει στην ορθότητα των ιδεών που ο ίδιος αντιλαμβάνεται πιο εύκολα.

Ας ξεκινήσω περιγράφοντας τον Ανθρωπάκο μέσα μου.

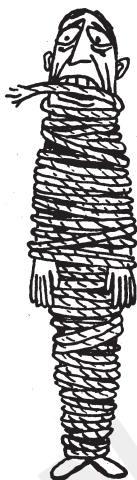

Εσύ ο ίδιος ρίχνεις τον εαυτό σου στη σκλαβιά.

Επί είκοσι πέντε χρόνια υποστήριζα γραπτά και προφορικά το δικαίωμά σου για ευτυχία σε τούτη εδώ τη γη. Σε κατηγόρησα για την ανικανότητά σου να πάρεις ό,τι σου ανήκει, να διασφαλίσεις αυτά που κατέκτησες στις αιματηρές μάχες στα οδοφράγματα του Παρισιού και της Βιέννης, στον Αμερικανικό Εμφύλιο ή στη Ρωσική Επανάσταση. Το Παρίσι σου κατέληξε στον Πετέν και τον Λαβάλ, η Βιέννη σου στον Χίτλερ, η Ρωσία σου στον Στάλιν και η Αμερική μπορεί να καταλήξει σε καθεστώς μιας Κου Κλουξ Κλαν. Γνώριζες περισσότερα για το πώς να κερδίσεις την ελευθερία σου παρά για το πώς να τη διαφυλάξεις για τον εαυτό σου και τους άλλους. Αυτό το ήξερα εδώ και πολύ καιρό. Αυτό που δεν μπορούσα ποτέ να καταλάβω ήταν γιατί, κάθε φορά που κατάφερνες πολεμώντας να βγεις από τον βούρκο, βυθιζόσουν σε έναν άλλο χειρότερο. Τότε, αργά και προσεκτικά, ανακάλυψα τι είναι αυτό που σε καθιστά σκλάβο: ΕΣΥ Ο ΙΔΙΟΣ ΡΙΧΝΕΙΣ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ ΣΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ. Κανένας άλλος εκτός από σένα δεν φέρει ευθύνη για τη σκλαβιά σου. Κανένας άλλος!

Δεν σου λέω κάτι καινούριο όμως, έτσι δεν είναι; Οι ελευθερωτές σου σου λένε ότι οι δυνάστες σου είναι οι Γουλιέλμοι, ο Νικόλαος, ο Πάπας Γρηγόριος ΚΗ΄, ο Μόργκαν, ο Κρουπ ή ο Φορντ. Και οι «ελευθερωτές» σου λέγονται Μουσολίνι, Ναπολέων, Χίτλερ και Στάλιν.

Εγώ σου λέω το εξής: Μονάχα εσύ ο ίδιος μπορείς να καταστείς ελευθερωτής του εαυτού σου!

*Μονάχα εσύ ο ίδιος μπορείς
να καταστείς ελευθερωτής του εαυτού σου!*

Αυτή η πρόταση με κάνει να διστάζω. Πρεσβεύω ότι αγωνίζομαι για την καθαρότητα και την αλήθεια, και τώρα που φτάνει η ώρα να σου αποκαλύψω την αλήθεια για τον εαυτό σου διστάζω, γιατί φοβάμαι εσένα και τη στάση σου απέναντι στην αλήθεια. Το να πω την αλήθεια για σένα αποτελεί θανάσιμο κίνδυνο. Η αλήθεια σώζει ζωές, αλλά γίνεται λεία στα χέρια κάθε αρπακτικού. Αν αυτό δεν ίσχυε, δεν θα ήσουν τώρα αυτό που είσαι, ούτε θα βρισκόσουν σε αυτή την κατάσταση.

Η λογική μου μου υπαγορεύει: «Πες την αλήθεια με κάθε κόστος!». Ο Ανθρωπάκος μέσα μου λέει: «Είναι ανόητο να εκτίθεται στον κάθε Ανθρωπάκο, να θέτεις τον εαυτό σου στο έλεός του». Ο Ανθρωπάκος δεν θέ-

λει να ακούσει την αλήθεια για το ποιος είναι, δεν έχει καμία όρεξη να αναλάβει την τεράστια ευθύνη που του αναλογεί. Θέλει να παραμείνει Ανθρωπάκος ή να γίνει ένας τρανός Ανθρωπάκος. Θέλει να γίνει πλούσιος, ή αρχηγός κόμματος, ή διοικητής λόχου, ή γραμματέας του συλλόγου για την προστασία των ηθών. Δεν θέλει όμως να αναλάβει ευθύνες στη δουλειά του, στην παροχή τροφής, στο οικιστικό, στο κυκλοφοριακό, στην εκπαίδευση, στην έρευνα, στη διοίκηση ή σε οτιδήποτε μπορεί να συνεπάγεται ευθύνη.

Ο Ανθρωπάκος μέσα μου λέει: «Έχεις γίνεις σπουδαίος και είσαι διάσημος στη Γερμανία, στην Αυστρία, στη Σκανδιναβία, στην Αγγλία, στην Αμερική, στην Παλαιστίνη κ.α. Οι κομμουνιστές σε πολεμούν. Οι “θεματοφύλακες των πολιτισμικών αξιών” σε μισούν. Οι φοιτητές σου σε λατρεύουν. Οι πρώην ασθενείς σου σε θαυμάζουν. Όσοι έχουν προσβληθεί από τη συναισθηματική πανούκλα σε καταδιώκουν. Έχεις συγγράψει δώδεκα βιβλία και εκατόν πενήντα άρθρα για την αθλιότητα της ζωής, τη σαπίλα του Ανθρωπάκου. Τα πορίσματά σου και οι θεωρίες σου διδάσκονται στα πανεπιστήμια. Κάποιοι λίγοι, αλλά σπουδαίοι άνθρωποι λένε ότι είσαι πολύ σπουδαίος. Σε τοποθετούν δίπλα στους πνευματικούς γίγαντες της ιστορίας της επιστήμης. Έχεις κάνει τη μεγαλύτερη ανακάλυψη εδώ και αιώνες, έχεις ανακαλύψει την κοσμική ενέργεια της ζωής και τους λειτουργικούς νόμους της ζωής. Μας έδωσες να καταλάβουμε τι είναι καρκίνος. Σε κατέτρεχαν από χώρα σε χώρα επει-

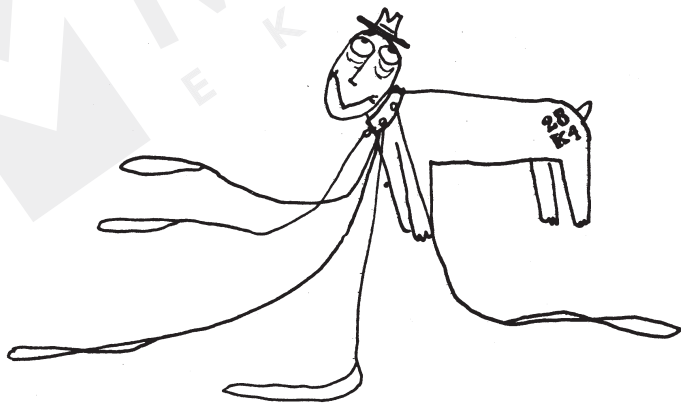
δή έλεγες την αλήθεια. Χαλάρωσε τώρα λίγο. Απόλαυσε τους καρπούς των κόπων σου, καρπώσου τη φήμη σου. Σε μερικά χρόνια το όνομά σου θα ακούγεται παντού. Έχεις πράξει αρκετά. Αποσύρσου τώρα στο σπουδαστήριο σου και δούλεψε πάνω στον λειτουργικό νόμο της φύσης!».

Έτσι μιλάει ο Ανθρωπάκος μέσα μου, που σε φοβάται, Ανθρωπάκο.

Για πολύ καιρό διατηρούσα στενή επαφή μαζί σου, γιατί γνώριζα για τη ζωή σου από τις εμπειρίες μου και επειδή ήθελα να σε βοηθήσω. Διατήρησα αυτή την επαφή γιατί έβλεπα ότι σε βοηθούσα πραγματικά και ότι δεχόσουν τη βοήθειά μου πρόθυμα, συχνά με δάκρυα στα μάτια. Πολύ σταδιακά μόνο άρχισα να βλέπω ότι ήσουν ικανός να δεχτείς βοήθεια, αλλά όχι να την υπερασπιστείς. Την υπερασπίστηκα εγώ και πολέμησα για λογαριασμό σου. Μετά ήρθαν οι ηγέτες σου και οι Φύρερ σου και κατέστρεψαν τη δουλειά μου. Δεν έβγαλες μιλιά και τους ακολούθησες. Διατήρησα την επαφή προκειμένου να διαπιστώσω πώς θα μπορούσε κανείς να σε βοηθήσει, είτε ως ηγέτης σου είτε ως θύμα σου, χωρίς να καταστραφεί. Ο Ανθρωπάκος μέσα μου ήθελε να σε κερδίσω, να σε «σώσω», ήθελε να με βλέπεις με το ίδιο δέος που σε κάνουν να νιώθεις τα «ανώτερα μαθηματικά» επειδή δεν έχεις καμία απολύτως ιδέα περί τίνος πρόκειται. Όσο πιο λίγα αντιλαμβάνεσαι, τόσο πιο πρόθυμος είσαι να δείξεις σεβασμό. Γνωρίζεις τον Χίτλερ καλύτερα από τον Νίτσε, τον Ναπολέοντα

καλύτερα από τον Πεσταλότσι. Ένας βασιλιάς σημαίνει περισσότερα για σένα απ' ό,τι ο Ζίγκμουντ Φρόιντ. Ο Ανθρωπάκος μέσα μου θα ήθελε να σε κερδίσει όπως γίνεται συνήθως, με τη μέθοδο του Φύρερ. Κατέληξα να σε φοβάμαι, ενώ ο Ανθρωπάκος μέσα μου είναι αυτός που θα μπορούσε να σε «οδηγήσει στην ελευθερία». Μπορεί να ανακαλύψεις τον εαυτό σου σ' εμένα και τον εαυτό μου σ' εσένα και από φόβο να σκοτώσεις τον εαυτό σου στο πρόσωπό μου. Γι' αυτόν τον λόγο δεν είμαι πλέον διατεθειμένος να πεθάνω για να είσαι ελεύθερος να γίνεις σκλάβος του καθενός.

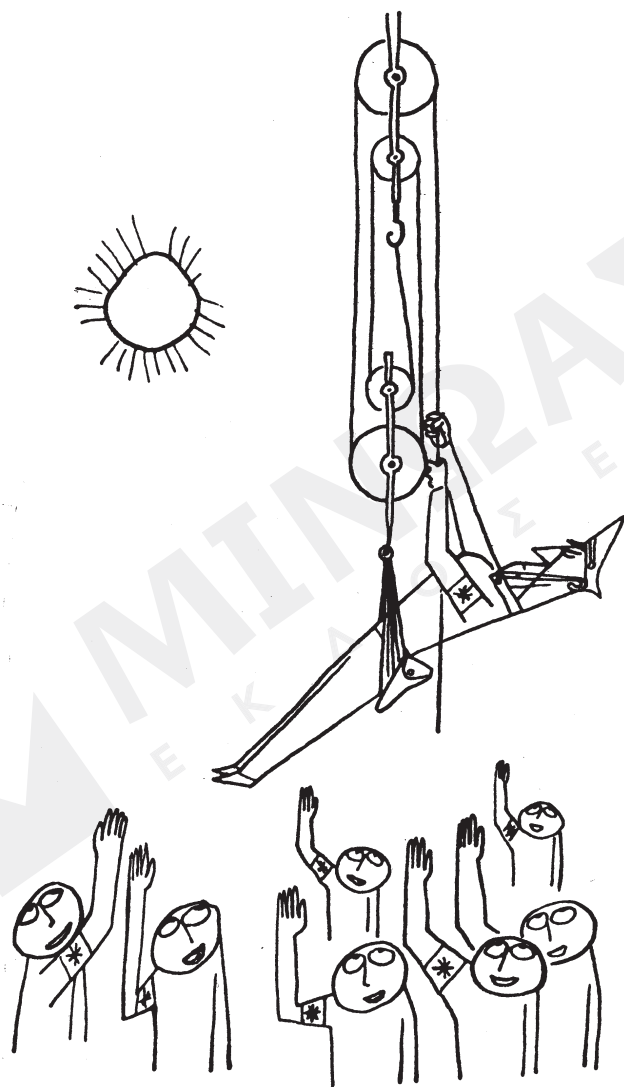
Δεν καταλαβαίνεις. Ξέρω πολύ καλά ότι το «να είσαι ελεύθερος να γίνεις σκλάβος του καθενός» κάθε άλλο παρά απλή ιδέα είναι.

Σκλάβος του καθενός

Προκειμένου να πάψει κανείς να είναι πια σκλάβος ενός μονάχα αφέντη, προκειμένου να καταστεί κανείς σκλάβος του καθενός, θα πρέπει πρώτα να εξολοθρευτεί αυτόν τον έναν δυνάστη, τον τσάρο για παράδειγμα. Μια τέτοια όμως πολιτική δολοφονία δεν είναι δυνατόν να διαπραχτεί χωρίς ο δράστης να διαθέτει υψηλά ιδανικά ελευθερίας και επαναστατικά κίνητρα. Ιδρύεται λοιπόν ένα επαναστατικό απελευθερωτικό κίνημα, υπό την ηγεσία ενός πραγματικά σπουδαίου ανδρός, π.χ. του Ιησού, του Μαρξ, του Λίνκολν ή του Λένιν. Αυτός ο σπουδαίος άνθρωπος παίρνει την έννοια της ελευθερίας πολύ στα σοβαρά. Για να την εγκαθιδρύσει στην πράξη, αναγκαστικά περιβάλλεται από πολλά ανθρωπάκια, βοηθούς και παραινετούμενους, αφού δεν μπορεί να φέρει σε πέρας αυτό το τιτάνιο έργο μόνος του. Επιπλέον, αν δεν είχε όλη αυτή την κουστωδία σπουδαιοφανών ανθρωπαρίων γύρω του, δεν θα τον κατανοούσες και εντέλει θα τον εγκατέλειπες. Πλαισιωμένος λοιπόν απ' όλους αυτούς, καταλαμβάνει την εξουσία για λογαριασμό σου, αποκαλύπτει κάποια αλήθεια ή θεμελιώνει μια νέα, καλύτερη θρησκεία. Γράφει ευαγγέλια, νόμους περί ελευθερίας κτλ. και υπολογίζει στη βοήθειά σου και στη σοβαρότητά σου. Σε βγάζει από το κοινωνικό σου τέλμα. Για να κρατήσει όμως σε τάξη όλα αυτά τα άπειρα σπουδαιοφανή ανθρωπάκια, για να μη χάσει την εμπιστοσύνη σου, αυτός ο πραγματικά σπουδαίος άνθρωπος αναγκάζεται να θυσιάσει κομμάτι κομμάτι

τη σπουδαιότητα που κατάφερε να αποκτήσει μόνο διεισδύοντας σε βαθιά διανοητική μοναξιά, μακριά από σένα και την καθημερινή σου βαβούρα, διατηρώντας ωστόσο στενή επαφή με τη ζωή σου. Για να μπορέσει να ηγηθεί, αναγκάζεται να αποδεχτεί την αναγόρευσή του από σένα σε απρόσιτο Θεό. Δεν θα του είχες καμία απολύτως εμπιστοσύνη αν παρέμενε ο απλός και προσιτός εαυτός του, ένας άντρας που θα μπορούσε π.χ. να αγαπήσει μια γυναίκα ακόμα και χωρίς πιστοποιητικά γάμου. Με αυτόν τον τρόπο εσύ ο ίδιος δημιουργείς τον νέο σου αφέντη. Όταν λοιπόν ο σπουδαίος άνθρωπος προαχθεί στον ρόλο του καινούριου αφέντη, χάνει τη σπουδαιότητά του, γιατί αυτή η σπουδαιότητα και το μεγαλείο πήγαν από την ευθύτητά του, την απλότητα, τη γενναιότητα και την ουσιαστική επαφή με τη ζωή. Τα σπουδαιοφανή ανθρωπάκια, που αντλούσαν το κύρος τους από τον σπουδαίο άνθρωπο, αναλαμβάνουν νευραλγικές θέσεις στην οικονομία, τη διπλωματία, τη διοίκηση, τις επιστήμες και τις τέχνες, ενώ εσύ πάλι παραμένεις εκεί που ήσουν, στον βούρκο! Εξακολουθείς να περιφέρεσαι με κουρέλια για χάρη ενός «σοσιαλιστικού μέλλοντος» ή ενός «Τρίτου Ράιχ». Εξακολουθείς να ζεις σε παράγκες με αχυρένιες στέγες, με τοίχους καλυμμένους με κοπριά. Είσαι όμως περήφανος για τα πολιτιστικά μέγαρά σου. Είσαι ικανοποιημένος με την ψευδαίσθηση ότι κυβερνάς... Μέχρι τον επόμενο πόλεμο και την κατάρρευση των νέων σου τυράννων.

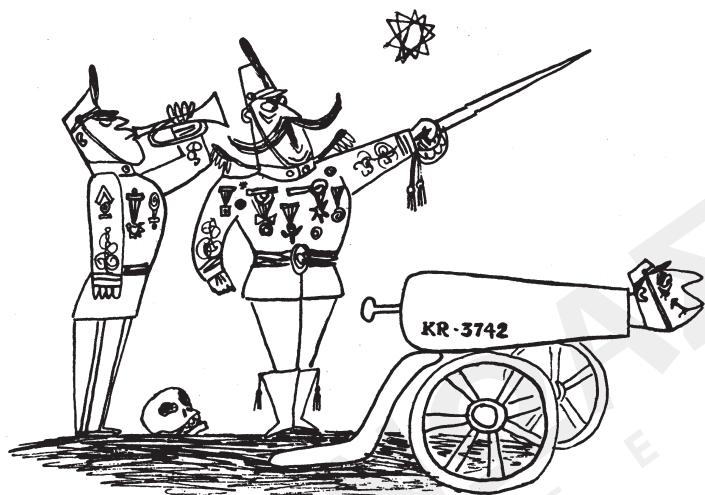

Σπουδαίο ανθρωπάκι

Σε μακρινά έθνη υπάρχουν ανθρωπάκια που μελέτησαν εμβριθώς τη λαχτάρα σου να γίνεις σκλάβος του οποιουδήποτε και βρήκαν έτσι τον τρόπο για να γίνει κάποιος σπουδαίο ανθρωπάκι χωρίς ιδιαίτερη διανοητική προσπάθεια. Αυτά τα σπουδαία ανθρωπάκια προέρχονται από τις δικές σου τάξεις, όχι από ανάκτορα και επαύλεις. Πείνασαν και υπέφεραν όπως κι εσύ. Αυτοί επιταχύνουν τη διαδικασία της εναλλαγής αφέντη. Συνειδητοποίησαν ότι εκατό χρόνια σκληρής πνευματικής προσπάθειας για την κατάκτηση της ελευθερίας σου, προσωπικών θυσιών για την επίτευξη της ευτυχίας σου και ακόμα και αυταπάρνησης για χατίρι σου είναι τελικά πολύ μεγάλο τίμημα για να υποδουλωθείς εκ νέου. Οι κατακτήσεις και τα βάσανα που υπέστησαν πραγματικά μεγάλοι στοχαστές της ελευθερίας στην πορεία εκατό ετών μπορούσαν να τιναχτούν στον αέρα σε λιγότερο από μία πενταετία. Τα ανθρωπάκια λοιπόν από τις τάξεις σου συντομεύουν τη διαδικασία: Το κάνουν πιο ανερυθρίαστα και πιο άγρια. Σαν να μην έφτανε όμως αυτό, σου λένε και στα μούτρα ότι εσύ και η ζωή σου, η οικογένεια και τα παιδιά σου δεν αξίζετε τίποτα, ότι είσαι ηλίθιος και παρακατιανός και ότι μπορούν να σε κάνουν ό,τι θέλουν. Δεν σου υπόσχονται ατομική ελευθερία, αλλά εθνική ελευθερία. Δεν υπαγορεύουν αυτοπεποίθηση, αλλά σεβασμό απέναντι στο κράτος, και δεν ευαγγελίζονται προσωπικό, αλλά εθνικό μεγαλείο. Από τη στιγμή δε που η «ατομική ελευθερία» και το «προσωπικό μεγαλείο» δεν είναι τίποτα για σένα παρά

αφηρημένες έννοιες, ενώ η «εθνική ελευθερία» και το «εθνικό μεγαλείο» κάνουν να σου τρέχουν τα σάλια όπως του σκύλου μπροστά στα κόκαλα, τις επικροτείς χωρίς δεύτερη σκέψη. Κανείς όμως από αυτούς τους Ανθρωπάκους δεν πληρώνει το τίμημα της αυθεντικής ελευθερίας, όπως έκαναν ο Χριστός, ο Καρλ Μαρξ και ο Λίνκολν. Δεν σε αγαπάνε, σε περιφρονούν, αφού κι εσύ περιφρονείς τον εαυτό σου, Ανθρωπάκο. Σε ξέρουν καλά, πολύ καλύτερα από τον κάθε Ροκφέλερ και τους Τόρνδες. Γνωρίζουν τις μεγαλύτερες αδυναμίες σου σε βάθος που μόνο εσύ θα έπρεπε να γνωρίζεις. Σε θυσί-σαν σε ένα σύμβολο, και εσύ τους οδηγείς στην εξουσία. Εσύ εξυπνώνεις και διατηρείς τους αφέντες σου, παρά το γεγονός –ή μάλλον εξαιτίας του γεγονότος– ότι πέταξαν τις μάσκες. Σου το είπαν μάλιστα ξεκάθαρα: «Είσαι κατώτερο ον, χωρίς καμία ευθύνη, και θα παραμείνεις έτσι». Και εσύ τους αποκαλείς «σωτήρες», «νέους απελευθερωτές» και φωνάζεις «Χαίρε!» και «Ζήτω!».

Γι' αυτόν τον λόγο σε φοβάμαι, Ανθρωπάκο, σε τρέμω. Γιατί η μοίρα της ανθρωπότητας είναι στα χέρια σου. Σε φοβάμαι γιατί δεν αποφεύγεις τίποτα περισσότερο από τον ίδιο σου τον εαυτό. Είσαι άρρωστος, βαριά άρρωστος, Ανθρωπάκο. Δεν φταις εσύ. Έχεις όμως την ευθύνη να απαλλαγείς από αυτή την αρρώστια. Θα είχες καταφέρει εδώ και πολύ καιρό να απαλλαγείς από τους καταπιεστές σου αν δεν είχες ανεχτεί την καταπίεση ή αν δεν την είχες υποστηρίξει θερμά, όπως έκανες πολλές φορές. Καμία αστυνομική δύναμη

Νέοι απελευθερωτές

στον κόσμο δεν θα ήταν αρκετά ισχυρή για να σε καταπιέσει αν στην καθημερινότητά σου διέθετες έστω και μια στάλα αυτοσεβασμού, αν είχες συνειδητοποιήσει ότι χωρίς εσένα η ζωή δεν θα συνεχιζόταν ούτε για μία ώρα. Σου τα είπε αυτά ο απελευθερωτής σου; Όχι. Σε αποκάλεσε «προλετάριο όλου του κόσμου», αλλά δεν σου είπε ότι εσύ και μόνο εσύ είσαι υπεύθυνος για τη ζωή σου (και όχι για την «τιμή της μητέρας πατρίδας»).

Πρέπει να καταλάβεις ότι μετέτρεψες τα ανθρώπια σε δυνάστες σου και έκανες μάρτυρες τους πραγματικά σπουδαίους άντρες· ότι τους σταύρωσες, τους δολοφόνησες και τους άφησες να πεθάνουν της πείνας· ότι δεν σκέφτηκες καθόλου ούτε αυτούς ούτε και

τις θυσίες τους· ότι δεν έχεις ιδέα σε ποιους χρωστάς ό,τι θετικό έχει συμβεί στη ζωή σου.

Μου λες: «Πριν σε εμπιστευτώ, θέλω να γνωρίσω την κοσμοθεωρία σου». Όταν όμως ακούσεις την κοσμοθεωρία μου, θα τρέξεις στον εισαγγελέα, ή στην Επιτροπή Αντιαμερικανικών Δραστηριοτήτων, ή στο FBI, στην GPU, στον «κίτρινο τύπο», στην Κου Κλουξ Κλαν, στους ηγέτες των προλετάριων, ή απλά θα τρέξεις πανικόβλητος.

Διαβάστε τη συνέχεια στο βιβλίο

Άκου, Ανθρωπάκο!

«Ο μεγάλος άνθρωπος ξέρει πότε και με ποιον τρόπο είναι μικρός. Ο Ανθρωπάκος δεν γνωρίζει ότι είναι μικρός και φοβάται να το μάθει».

Δυστυχώς ποτέ δεν βγήκε εκτός μόδας το Άκου, Ανθρωπάκο! –όπως δεν υπήρξε ποτέ ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων–, κι ας γράφτηκε με αφορμή την έλευση ενός κύματος φασισμού που όμοιό του δεν ξαναζήσαμε έκτοτε. Το βιβλίο παραμένει επίκαιρο σήμερα, που η χώρα μας βιώνει μια παρόμοια, στα πρώτα της στάδια, επέλαση ενός ναζιστικού μορφώματος· μπορεί να μιλήσει κατευθείαν στην ψυχή των Ελλήνων αναγνωστών, ειδικά σε εκείνους που παρατηρούν τη γιγάντωση της Χρυσής Αυγής με απάθεια, χωρίς καν να διανοούνται να αντιδράσουν. Ο Ράιχ μοιάζει να το έγραψε (και) για εμάς.

Από τον πρόλογο
του Άρη Δημοκίδη

www.minoas.gr

ISBN 978-618-02-0183-3

ΚΩΔ. 31104

[www.facebook.com/
minoaseditions](https://www.facebook.com/minoaseditions)